

نوشهرگرایی و راهکارهای آن در احیای بافت تاریخی شهرها

مرجان رحیمی*¹، دکتر مهیار اردشیری²

*1- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشکده هنر و معماری، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران m_rahimi200864@yahoo.com
2- استادیار بخش شهرسازی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه شیراز، mahyarardeshiri@yahoo.com

چکیده

بافت تاریخی شهرها جزئی از سرمایه ملی و فرهنگی کشور هستند که نه تنها دارای ارزش زیباشناختی و جمعی و هویت بخشی شهرهای ما بوده، بلکه محل سکونت و معیشت میلیون ها نفر نیز می باشند. این بافت ها دارای ویژگی های منفی چون آشفته گی سیما و منظر، عدم دسترسی مناسب، کمبود تأسیسات و تجهیزات شهری، آشفته گی در ساختار اقتصادی و اجتماعی، فرسودگی کالبدی - سازه ای و... است که منجر به تخلیه جمعیت زیادی از این بافت ها شده است. رویکرد نوشهرگرایی بر ارزش های سنتی شهرها تکیه دارد. اصولش بر بازگشت به ساختار سنتی محلات است و به نظر می رسد قادر است با توجه به ظرفیت های نوین اجتماعی، راهکارهای موثری را در راستای احیای بافت های کهن و رو به افول شهر ارائه دهد. در این راستا، پژوهش حاضر تلاش دارد با هدف ارائه راهکارهایی در راستای استفاده از رویکرد نوشهرگرایی و تأکید بر حفظ و احیای ارزش های بافت تاریخی، ارتقا عملکرد و افزایش کارایی بافت های فرسوده و بافت های تاریخی را افزایش دهد.

واژه های کلیدی: احیا، بافت فرسوده، احیای بافت های تاریخی، رویکرد نوشهرگرایی

1- مقدمه

توسعه شهرنشینی در شهرهای معاصر ایران عوارضی در برداشته که همه شهرنشینان ایرانی با آن دست به گریبانند. شاید بتوان گفت که بافت های کهن شهری، جزء آن بخش از شهر بوده اند که بیشترین آسیب چنین توسعه ای را متحمل شده اند. دگرگونی ناگهانی نحوه توسعه شهر از توسعه کند و معاصر سازی در بستر تاریخ، به توسعه گسترده در اراضی حاشیه ای و ایجاد بافت های نو، شهرکهن را به فراموشی سپرد و روند تبدیل بافت کهن به بافت فرسوده شهری را تسریع نمود. بافت های کهن شهری نه یادواره خاطرات شیرین گذشته بلکه تبدیل به بستری ناکارآمد و کم ارزش برای مردمان ساکن در آن و شهرنشینان شهر معاصر گشته اند. عدم توجه به این بافت ها چنان هزینه های اجتماعی، اقتصادی و حتی انسانی برای شهر در بر خواهد داشت که هر نوع بی توجهی به چنین کالبدهایی را غیرعقلانی جلوه می دهد. از میان برداشتن تهدیدات و استفاده از فرصت های موجود در بافت های تاریخی مستلزم اتخاذ شیوه برخورد مناسب با بافت به تناسب نیازهای بافت، ویژگی های خاص و نحوه فرسودگی آن دارد. فرسودگی و تخریب بافت های شهری موجب تضعیف بسیاری از این ارزش ها